



Museumpark 3 3015 CB Rotterdam  
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

remonstranten Rotterdam



## **Thema: Remonstranten als wereldverbeteraars?**

**Voorganger : Dr. Tjaard Barnard**  
**Organist: Aart Bergwerff**

Tijdens deze dienst wordt Sandra van Wessel-Kruijt bevestigd als lid van de Diaconale Commissie.  
Afsluiting Diaconale Actie

### **Orgelspel**

NB: *Dit orgelspel maakt onderdeel uit van de dienst.*

*Mogen wij u verzoeken **stil en aandachtig** te luisteren!*

**Welkom en aansteken van de kaars**

**Aanvangslied (staande): Liedboek 212: 1, 2 en 3**

### **Aanroeping**

Eeuwige God,



Museumpark 3 3015 CB Rotterdam  
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

remonstranten Rotterdam

Luisteren willen we naar uw woorden van vrede.  
Breng ons tot leven, dan juichen we voor u.  
Toon ons toch uw liefde.

Daarom roepen wij:

Wees ons nabij.

g. Want onze hulp is...

### **Inkeer (Psalm 130: 2-5)**

Eeuwige God,

Luister aandachtig naar ons.

Heer, als u acht slaat op onze fouten,  
kan niemand zich meer staande houden.

Maar u weet te vergeven,  
daarom hebben we ontzag voor u.

We stellen onze hoop op u,  
we vertrouwen op uw bevrijdend woord.

Daarom stel ons in uw ruimte.

g. Eeuwige God wees ons genadig.

### **Kyrie (Psalm 112: 3 en 4)**

Eeuwige, God,

Voor wie u trouw zijn, bent u een licht in het duister.

U bent vol mededogen, goedgunstig en rechtvaardig.

U wilt met uw wereld zijn, die u nodig heeft:

daarom bidden wij

g. Kyrie

### **Gloria (Psalm 111:1 en 2)**

Eeuwige, God,

Wij willen u danken,

uit het diepst van ons hart.

Danken willen wij u,

als wij als uw getrouwen samenkomen.

U hebt grote dingen gedaan,  
wie er vreugde aan beleven  
hebben dat steeds in gedachte.

Daarom loven wij uw naam.

g. Gloria



Museumpark 3 3015 CB Rotterdam  
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

remonstranten Rotterdam

### **Inleiding**

Vandaag hebben we een bijzondere dienst. We bevestigen een nieuw lid van de Diaconale Commissie. En we hebben de afsluiting van de diaconale actie. Elk jaar lang zamelen we in het bijzonder geld in voor twee goede doelen. Vandaag bieden we de cheques aan. Daarover na de preek meer.

Ter voorbereiding van de dienst heb ik uitgebreid gesproken met Sandra. Zij heeft me onder meer met de liederen enige dingen aanbevolen.

**Inleidende lezing: Psalm 24** (bewerkt door Huub Oosterhuis) *Die doen het goede wat moet gedaan*

### **Verootmoediging**

Eeuwige God,

Dar zijn we, in uw huis bijeengekomen.

Een plek van stilte en rust, van bemoediging en van roeping.

Geef het ons, dat het stil wordt in ons hart, zodat er ruimte is voor uw stem.

Uw stem die tot ons klinkt als een bemoediging als we het zelf niet meer weten.

Geef ons een oor dat luistert naar uw stem die ons roept om iets van ons leven en uw wereld te maken.

Wees met ons.

Amen.

### **Liedboek 981: 1 en 2**

Een lied van Huub Oosterhuis dat de link legt tussen in geloof dingen aanvaarden als het geschenk van God én het oppakken van onze roeping en zo dus voor elkaar kunnen bestaan.

### **Bevestiging Sandra van Wessel–Kruijt als lid van Diaconale Commissie**

Gemeente, we gaan nu over tot de bevestiging van Sandra van Wessel-Kruijt als lid van de diaconale commissie van de gemeente.

Van oudsher kent onze kerk bijzondere functies, ambten, voor hen die voor het geheel van de geloofsgemeenschap bijzondere dingen doen. Dat zijn de ambten van predikant, lid van de kerkenraad, vroeger heette dat ouderling, en diaken of lid van de diaconale commissie. Dat is een oude indeling van functies die vanaf de vroege kerk, wellicht met telkens verschillende invullingen bestaan heeft.

Deze mensen doen voor ons allen dingen die eigenlijk ons aller taak zijn. Mensen nemen op zich waar we gezamenlijk verantwoordelijk voor zijn.



Museumpark 3 3015 CB Rotterdam  
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

remonstranten Rotterdam

Overigens voor wie het vreemde, kerkelijke woord niet kent, diaconie komt van het Griekse woord voor dienen. Het is de dienende taak van de geloofsgemeenschap. Voor de eigen leden en vrienden, maar nog belangrijker voor de wereld om ons heen. Diaconie is dus de maatschappelijke, concrete, poot van onze geloofsgemeenschap.

De bevestiging vindt plaats op een plechtige wijze in de dienst. Enerzijds omdat dat traditie is, anderzijds omdat het niet niets is. Het werk vraagt om een vertrouwelijkheid zodat mensen zonder schroom een beroep op je kunnen doen. Het werk vraagt om Gods zegen omdat het niet eenvoudig is.

Ik zal eerst een verantwoording voorlezen van hoe er in de Remonstrantse Broederschap tegen het diaconale ambt wordt aangekeken, daarna vraag ik je op te staan en in het midden van de gemeente te antwoorden op enkele vragen. Daarna zullen wij staande als gemeente het aangegeven lied zingen.

[formulier en vragen]

## Lied 205

(Liederenbundel ten dienste van de Remonstrantse Broederschap)

Een wat ouder lied, dat een typische klassieke vrijzinnigheid laat zien, waarin inspiratie én roeping om wat te doen samen komen. Het is een vroom, individualistisch activisme dat je in de huidige bundel eigenlijk niet meer tegenkomt. Vandaar dat ik het u vandaag wil meegeven.

Frisch als de mor-gen, zijn kracht be - wust,  
stroomt door mijn aa-d'ren de le - - vens - lust,  
lust om de hand aan den ploeg te slaan,  
lust om den zwak-ke ter - zij te staan;  
lust in de we-reld, en Die haar schiep,  
Die er ook mij tot mijn werk - kring riep.



Museumpark 3 3015 CB Rotterdam  
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

remonstranten Rotterdam

2. 't Leven, uw gave, getrouwe God!  
waarborgt ook mij een gezegend lot.  
Mij ook bracht eenmaal uw scheppingswoord,  
tolk uwer eind'loze liefde voort:  
Gij wilt door mij ook, schoon zwak en klein,  
in uwe wereld verheerlijkt zijn.
3. Hier is mijn arm, hier mijn kracht en tijd,  
trouw zij het al aan mijn plicht gewijd!  
Hoog is het doelwit en steil de baan,  
toch heb ik vrolijke moed bij het gaan.  
Zij 'k als een kindeke zwak in nood;  
Gij staat mij bij en door U ben ik groot.
4. Doch er zij nimmer een werk gewaagd,  
eer er uw zegen op werd gevraagd!  
Vurig zij 't willen: de kracht is klein,  
zo niet uw zegen mijn steun mag zijn.  
God, leid mijn schreden door uw raad!  
Zo treed ik voorwaarts tot kloeke daad.

### **Bijbellezingen:**

*Vanmorgen heb ik drie korte lezingen voor u. Lezingen die eigenlijk twee verschillende dingen benadrukken. Ten eerste onze taak om wat in de wereld te gaan. Van mensen wordt wat verwacht. Ze moeten er zelf wat van maken.*

*Ten tweede de gedachte dat we het niet allemaal zelf hoeven te doen. Het twijfelende besef dat God voor ons zorgt.*

### **1. Genesis 3: 22 – 24**

22 God dacht: Nu zijn de mensen net zoals ik. Ze weten nu wat goed is en wat kwaad is. Maar ik wil niet dat ze ook eten van de boom van het leven. Als ze vruchten van die boom eten, blijven ze altijd leven. 23 Daarom stuurde God de mensen weg uit de tuin van Eden. Hij had de mens gemaakt van aarde. Nu moesten de mensen voortaan op die aarde gaan werken. 24 Toen God de mensen weggejaagd had, zette hij engelen bij de ingang van de tuin. Er was ook een brandend zwaard dat heen en weer ging. De engelen en het zwaard moesten de weg naar de boom van het leven bewaken.

### **2. Psalm 121**

1 Een lied voor de reis naar Jeruzalem.  
De Heer zal je beschermen  
Ik kijk omhoog naar de bergen.



Museumpark 3 3015 CB Rotterdam  
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

remonstranten Rotterdam

Daar komt mijn hulp vandaan.  
2 Daar is de Heer, hij helpt mij.  
Hij heeft de hemel en de aarde gemaakt.  
3 De Heer zorgt ervoor dat jou niets overkomt.  
Hij beschermt je, hij slaapt niet.  
4 Hij slaapt nooit, hij let goed op.  
Hij beschermt zijn volk Israël altijd.  
5 De Heer beschermt je.  
Hij gaat met je mee,  
bij hem ben je veilig.  
6 Er overkomt je geen kwaad,  
niet overdag en niet in de nacht.  
7 De Heer zal je steeds beschermen,  
het kwaad zal je niet raken.  
8 De Heer beschermt je,  
overal, waar je ook gaat,  
je leven lang.

### Liedboek 900 (5x)

### 3. Filippenzen 2: 12 – 15

12 Mijn dierbare vrienden, u bent altijd gehoorzaam geweest. Wees het niet alleen wanneer ik aanwezig ben, maar ook en des te meer nu ik afwezig ben. Werk aan uw heil in diep ontzag voor God,

13 want hij is het, die in u werkzaam is en u in staat stelt te willen en te doen wat in overeenstemming is met zijn plan.

14 Doe wat u doen moet zonder te mopperen of tegen te spreken.

15 Zorg ervoor dat u onberispelijk en onkreukbaar bent. Wees smetteloos als kinderen van God. U moet als sterren aan de hemel schitteren.

### Liedboek 701

Opvallend lied dat speelt met het beeld van Gods Geest die als een vogel rondzweeft. In het verhaal van de Schepping is het Gods Geest die boven de wateren gaat. Bij de doop van Jezus daalt Gods geest als een duif op hem neer.

Bij Noach is het de duif die laat zien dat de aarde na de grote vloed weer bewoonbaar is.

### Prek

Remonstranten zijn slechte wereldverbeteraars. Laat ik dat maar direct open en bloot op tafel leggen. Het is niet anders. Toen ik tien jaar geleden mijn proefschrift verdedigde, stelde één van de opponenten de vraag, of het werkelijk klopte dat de sociale vraagstukken in de Remonstrantse



Museumpark 3 3015 CB Rotterdam  
010 4360543 [rotterdam.remonstranten.nl](http://rotterdam.remonstranten.nl)

remonstranten Rotterdam

Broederschap aan het einde van de negentiende eeuw zo weinig aandacht kregen, terwijl onder de Gereformeerden de Sociale Kwestie al rond 1880 grote belangstelling had. Bij ons zou dat pas vanaf de jaren twintig een plek krijgen. Eerlijk de bronnen overziende kon ik het toen niet mooier maken dan het was. Om met de Prediker te spreken, 'hetgeen ontbreekt, kan niet geteld worden'. Nee, Remonstranten zijn van nature niet zulke wereldverbeteraars. Overigens: haakt u nu niet direct af als deze uitspraak u onjuist of vervelend overkomt. Het komende kwartier volgt de nuancering en misschien ook wel het nadruk leggen op de sterke kanten!

Vanmorgen wil ik met u nadenken over drie onderwerpen.

1. Remonstranten als slechte wereldverbeteraars.
2. De spanning tussen actief zijn en in vertrouwen afwachten.
3. Doen wat je hand vindt om te doen.

### **Slechte wereldverbeteraars**

Remonstranten vind je weinig op de barricaden. Wanneer er volgens sommigen groot maatschappelijk onrecht is, dat om demonstraties vraagt, zul je Remonstranten stil bezig zien de wereld te overdenken. Als collectief zijn we eerder beschouwers dan doeners. Anders zijn onze doopsgezinde broeders en zusters. Jarenlang zijn er waken gehouden op Zestienhoven als protest tegen de uitzetting van uitgeprocedeerde asielzoekers. Elke maand kondigden wij die bijeenkomsten braaf af, georganiseerd door de voorlopers van Samen010, het diaconale samenwerkingsverband in Rotterdam.

Terwijl ik zeker weet dat onze doopsgezinde vrienden aanwezig waren, vermoed ik dat maar heel weinig Remonstranten acte de présence hebben gegeven. Voor uitgeprocedeerde asielzoekers kwamen wij niet in beweging. Dat zag ik scherp toen ik nog maar kort hier predikant was. Bij een dienst als deze, waarin diaconie centraal stond, werd er eens gecollecteerd voor het werk van de Pauluskerk. We kregen een uitgebreide toelichting van een enthousiaste medewerker. Hoe belangrijk het werk voor vluchtelingen was, zeker voor de uitgeprocedeerden onder hen die het zo moeilijk hadden. Toen het woord 'uitgeprocedeed' viel, zag ik van boven, vanaf de kansel de stemming omslaan en de portemonnees weer gesloten worden. Daar werd niet aan bijgedragen! Als democratisch besloten was, dat zij er niet bij hoorden, dan deden we het niet.

Overigens kan ik u nu wel vertellen, vooruitlopend op de afronding van de diaconale actie straks, dat u dit jaar met z'n allen heel royaal hebt bijgedragen. De actie dit jaar, gedeeltelijk voor vluchtelingen die omwille van hun seksuele geaardheid het zo moeilijk hebben, heeft uw hart en ook uw portemonnee geraakt. Dat lag nadrukkelijk wel op onze weg, van vrijheid en verdraagzaamheid.

Maar terug naar de vraag van het wereldverbeteren. Als collectief zijn we daar niet goed in. Er is geen gezamenlijke remonstrantse noemer die maakt dat we als een groep aan het werk gaan. En als



Museumpark 3 3015 CB Rotterdam  
010 4360543 [rotterdam.remonstranten.nl](http://rotterdam.remonstranten.nl)

remonstranten Rotterdam

dat wel geprobeerd wordt – ik denk aan de tijd van polarisatie in de jaren zeventig en tachtig, rond kernwapens en bevrijdingsbewegingen in Zuidelijk Afrika, geeft dat grote problemen. Daar zijn we misschien te verschillend of ook te genuanceerd voor. Eenvoudige antwoorden passen ons niets. Geen slogans die de wereld moeten verbeteren.

Betekent dit dan, dat Remonstranten asociale lieden zijn, die vanuit de ivoren toren de wereld beschouwen en het allemaal wel best vinden en niets doen? Nee, zo is het ook niet. Opvallend vind ik dat de meeste remonstranten die ik spreek wel degelijk zeer maatschappelijk bewogen zijn. Veel remonstrant doen veel verschillende dingen in de wereld. Alleen doen ze het nooit als Remonstrant. Ze doen het omdat ze vinden dat het moet. Ze voelen zich verantwoordelijk. Maar niet als gelovige, niet als christen, niet als remonstrant. Gewoon omdat ze het doen. Je ziet ze niet als groep, maar individueel zijn ze er wel.

### **Spanning actief handelen en vertrouwen**

2. Ik kom bij het tweede gedeelte van mijn preek. De spanning tussen actief handelen en in vertrouwen afwachten. Ik kwam erbij, toen ik nadacht over de elementen voor deze dienst die door Sandra werden aangedragen. Twee jaar werd zij vriend, vorige jaar is zij toegetreten tot onze Remonstrantse Broederschap. In deze tijd en voor haar helemaal geen vanzelfsprekendheid. Maar ze voelt zich thuis bij onze manier van open geloven. Van vrijheid, maar ook verantwoordelijkheid. Van elkaar vrij laten, maar niet vrijblijvend.

Nu is zij bevestigd als lid van de diaconale commissie.

Ik vroeg haar, zijn er bepaalde liederen die je in het bijzonder inspireren. Dan zouden we die in de dienst kunnen zingen. Wat inspireert jou eigenlijk, om te doen wat je doet?

En zo ontdekte ik een bijzondere tegenstelling of schijnbare tegenstelling. Je wordt actief lid van een diaconale commissie die dingen doet, terwijl de liederen vooral gaan om vertrouwen. Vertrouwen dat het wel goed zal komen. Vertrouwen dat we er mogen zijn. Vertrouwen dat er iets is, wat ons draagt, ook als we zelf niets doen.

Voor vandaag leg ik de nadruk op die dubbelheid van vertrouwen tegenover zelf de handen uit de mouwen steken, wanneer het gaat om de diaconie.

Maar die dubbelheid van vertrouwen enerzijds en handen uit de mouwen steken anderzijds is ook een oud, remonstrants thema. We zijn in de zeventiende eeuw uit zo'n discussie ontstaan. Het is de oude vraag van predestinatie of voorbeschikking, of wel de gedachte dat het voor de hemelse zaligheid helemaal van God afhangt, tegenover de eigen verantwoordelijkheid van de mens. Moeten we alleen op God vertrouwen of moeten we zelf ook de hand uit de mouwen steken.

Voor mijn gevoel kan het een niet zonder het ander. Wie alleen maar naar de hemel kijkt, komt misschien bedrogen uit. Als je zelf niets doet, moet je niet verwachten dat als een donderslag bij heldere hemel God alle problemen oplost. Maar het andere uiterste is net zo gek. Denken dat we zelf wel alles kunnen. Dat als we maar hard genoeg ons best doen, alles goed komt. Helaas, zo is het niet. Lang niet alles komt goed in het leven. Er is verdriet en ellende die blijft. Die niet voorbij





Museumpark 3 3015 CB Rotterdam  
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

remonstranten Rotterdam

gaat. Waar wij mensen niets aan kunnen doen. Het is niet de vraag of deze ellende ook in ons leven plaats zal grijpen. Hooguit wanneer. En ook dat afvragen zal je niet helpen. Hooguit de vraag hoe we er mee om kunnen gaan. Of we kracht zullen kunnen putten en vooral ook waar.

Let wel: geloof is nooit een gemakkelijke oplossing voor de vragen van het leven. Die oplossingen zijn er niet. Daarvoor is het leven te gecompliceerd. Daar helpt geen moedertje lief aan, zelfs geen God in de hoge hemel.

Nee, geloven gaat om het beter stellen van de vragen van de zin van het leven. Om je open te stellen voor het begin van een antwoord dat gelovigen in de loop van eeuwen hebben gegeven. Over het durven aansluiten bij al die generaties mensen, die het antwoord ook niet hadden, maar ergens in hun bestaan kracht vonden om verder te gaan. Gedragen door een kracht die niemand kan vastpakken of bewijzen, maar die mensen wel verder heeft geholpen.

Een kracht uit de hemel die mensen helpt die zichzelf helpen en die andere mensen helpen. Een kracht die er is, zonder bewijs, maar wel met gevoel en warmte.

### **Doen**

En daarmee kom ik bij het laatste gedeelte van deze preek. Daarin gaat het om het doen. Niet omdat je zou moeten denken dat wij alle existentiële vragen zouden kunnen oplossen. Dat valt vies tegen. Wie met onvoorwaardelijke inzet de wereld probeert te verbeteren, maakt er vaak op de een of andere manier een rotzooi van. Toen Dopersen in 1536 Gods Koninkrijk op aarde in Münster wilden vestigen, ging het niet goed. Wanneer IS de wil van God denkt te kunnen afdwingen, leven andere mensen in een hel.

Nee, werken aan Gods Koninkrijk gaat in kleine stapjes en zoekend. Gaat op een bescheiden manier. Want wat weten we er eigenlijk van? Wat is nu werkelijk goed?

Het gaat niet om het verbeteren van de wereld in één klap, maar om in het klein, op de plek waar je gesteld bent, te doen wat je hand vindt om te doen.

Het gaat om het geloof dat het dan uiteindelijk wel zal goed komen, in het vertrouwen dat je als mens alleen niet alles hoeft te dragen, omdat we ten diepste worden gedragen.

Als we dat ieder voor zich in gedachten houden, wanneer we ons open stellen voor wat onze eigen levensopdrachten zouden zijn, mogen we erop hopen dat we met Gods hulp verder zullen komen.

Of, laat ik het samen vatten, met de woorden die Sandra vorige jaar boven haar belijdenis schreef, woorden van Max Ehrmann:

*Therefore be at peace with God,  
whatever you conceive Him to be,  
and whatever your labors and aspirations,  
in the noisy confusion of life keep peace with your soul.  
With all its sham, drudgery, and broken dreams,*



Museumpark 3 3015 CB Rotterdam  
010 4360543 [rotterdam.remonstranten.nl](http://rotterdam.remonstranten.nl)

remonstranten Rotterdam

*it is still a beautiful world.*

*Be cheerful.*

*Strive to be happy.*

Heb daarom ook vrede met God,  
hoe je ook denkt dat Hij moge zijn  
en wat je werk en aspiraties ook mogen zijn;  
houd vrede met je ziel in de lawaaierige verwarring van het leven.  
Met al zijn klatergoud, somberheid en vervlogen dromen  
is dit toch nog steeds een prachtige wereld.  
Amen.

**Orgelspel:** Uit 'Canto Ostinato' (*Simeon ten Holt (1923-2012)*)

**Voorbeden, stil gebed en gezamenlijk 'Onze Vader'**

Eeuwige God,

Geloven gaat niet zonder met open ogen naar de wereld te kijken.  
Geloven is voor ons niet stil en vroom in een hoekje zitten.  
Geloven is moeilijk, juist doordat we kijken naar wat er in de wereld gebeurt.

De afgelopen week hebben we weer stil gestaan bij alle leed die de oorlog heeft gebracht. In Nederland al bijna twee generaties geleden. In de wereld nog steeds een verschijnsel van alle dag.

Wij mensen kunnen elkaar zoveel leed aan doen.  
Leed dat voor zovelen hun dagelijks leven, maar ook al hun herinneringen en hun toekomst bepaalt.

Geef ons mensen vredestichters die boven zichzelf uitkomen.  
Geef ons vrede in ons hart, zodat wij niet denken in vijandsbeelden.  
Geef ons telkens de kracht om te doen wat op ons pad komt.

Wees met ons, als ons leven ons niet mee zit.  
Als pijn of verdriet ons in de greep houden. Als we rouwen om wat niet meer is en niet meer zal komen. Als we ziek zijn en ons einde voelen naderen.  
Ontferm u over ons, zoals u zich altijd over uw mensenkinderen heeft ontfermd.

In de stilte willen we u bidden. Voor onszelf, voor onze naasten, maar ook voor degenen met wie we het moeilijk hebben. Ontferm u over ons, o God, als we u bidden in de stilte.

Onze Vader die in de hemel zijt,  
Uw naam worde geheiligd;



Museumpark 3 3015 CB Rotterdam  
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

remonstranten Rotterdam

Uw Koninkrijk kome;  
Uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel.  
Geef ons heden ons dagelijks brood;  
En vergeef ons onze schulden,  
Zoals ook wij onze schuldenaars vergeven;  
En leid ons niet in verzoeking,  
Maar verlos ons van de boze.  
Want van U is het Koninkrijk  
En de kracht en de heerlijkheid  
In eeuwigheid.  
Amen.

### **Afsluiting Diaconale Actie**

### **Mededelingen**

**Collecte (tijdens de dienst): Diaconie**

**Slotlied (staande): Liedboek 212: 4 en 5**

### **Uitzending en zegen**

Bevestigen wij dan ons geloof in een leven van liefde,  
aanvaarden wij onze verantwoordelijkheid voor onze geloofsgemeenschap,  
haar taak in deze wereld met haar noden  
en gaan wij dan van hier naar ons huis en onze levensopdracht,  
onder Gods zegen.

De Heer zegene en Hij behoede u.  
De Heer doe zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig.  
De Heer verheffe zijn aangezicht over u  
en geve u vrede.

### **Gemeente antwoordt:**

**Collecte (bij de uitgang): Gemeente**

**Collecte (bij de uitgang): Gemeente**

### **Orgelspel**